

STAJALIŠTA

Ti sjajni rezultati »tihe diplomacije«

Zdenko Franić

Prema istraživanju koje je u lipnju 2001., a na naruđbu Ministarstva za europske integracije, proveo GfK – Centar za istraživanje tržišta, mišljenje je većine (75,6 posto) hrvatskih građana o uključivanju Hrvatske u Europsku uniju pozitivno.

Tako velik postotak, najveći zabilježen u svim tranzicijskim državama, nije iznenađujući, jer je jedna od najvažnijih odrednica predizbornih programa stranaka današnje vladajuće koalicije bila ubrzano približavanje euroatlantskim integracijama.

Međutim, sve se više građana boji za samostalnost i suverenost Hrvatske države, a brine ih i nužnost suradnje sa zemljama u regiji.

Paradoksalno, proeuropski orijentiranu hrvatsku Vladu oporba optužuje za »odvlačenje« države na Balkan, iako je stav Vlade i stranaka parlamentarne većine jasan: Hrvatska je otvorena za regionalnu suradnju, ali

Arhetipskim strahovima od raznih Balkanskih unija («Balkanoslavije») zacijelo je pridonijela i prepolitizirana atmosfera posljednjih saborskih rasprava.

Bilo bi zaista pretenciozno tvrditi da određenih pritiska nema i da ih nije bilo; spomenimo razne zemljopisne karte, ne-papire (kako se u diplomaciji nazivaju različite, obično nepotpisane, inicijative namijenjene ispitivanju javnog mijenja), izjave različitih političara itd.

Zbunjujući ne-papiri

U tom su kontekstu hrvatskoj javnosti najpoznatiji (i vjerojatno najiritantniji) bili: najprije, ne-papir iz listopada 2000. (čije se autorstvo pripisuje Carlu Bildtu, posebnom izaslaniku glavnog tajnika UN-a za područje jugoistoka Europe), u kojem se isključuje individualni pristup pri pristupanju EU, te predviđa stvaranje nadnacionalne državne zajednice zemalja zapadnog Balkana.

Zatim, intervju Bode Hombacha, posebnoga koordina-

svibanj 2001.), Zaključna deklaracija Zagrebačkog summita (studen 2000.). Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (srpanj 2001.) itd.

Ti su dokumenti gotovo u pravilu plod pravodobnoga i učinkovitog djelovanja hrvatske državne, parlamentarne i stranačke diplomacije.

Budući da su u gotovo svim državama EU-a na vlas-

bačku deklaraciju» Socijalističke internacionale i manifest »Šira Europa – socijaldemokrati to mogu«.

Prihvaćanje individualnog pristupa pri proširenju EU

U Zagrebačkom hotelu »Inter-Continental« je 5. i 6. listopada 2000. održan sastanak Komiteta za srednju i istočnu Europu Socijalističke internacionale. Nakon sas-

litiku SDP-a, glasi:

»Komitet za srednju i istočnu Europu Socijalističke internacionale poziva Europsku uniju da slijedi strategiju pridruživanja u vezi sa zemljama, kao što je Hrvatska, koje se u budućnosti žele priključiti EU, a koje će se primati na osnovi individualnih postignuća«.

Na tiskovnoj konferenciji organiziranoj po završetku

krvnik zaista naći u Haagu!

U Udinama su 21. travnja 2001. socijaldemokratske stranke Hrvatske i Slovenije te regija Friuli-Venezia Giulia, Veneta, Koruške i Štajerske potpisale manifest pod geslom »Šira Europa – socijaldemokrati to mogu«.

Manifest je okvir za još jaču političku suradnju srodnih stranaka Hrvatske, Slovenije, Austrije i Italije u pitanjima sigurnosti i prekogranične suradnje.

Za Hrvatsku je važno da se snažno podržava njeno ubrzano približavanje euroatlantskim integracijama, i to na načelima vrednovanja individualnih rezultata. Također, manifestom se poziva na pomicanje schengenskih granica na hrvatske istočne granice.

Izjave političara samo njihovi osobni stavovi

Valja istaknuti i inicijativu za stvaranje zajedničke mreže gospodarskih komora zemalja i regija potpisnica, kako bi se promovirala prekogranična suradnja i povećala mobilnost radne snage u čitavoj regiji, te time otvorila mnoga nova radna mjesta.

Ta dva dokumenta stvorila su prostor da se individualni pristup uključi i u iznimno važnu Berlinsku deklaraciju Kongresa Stranke europskih socijalista, iz svibnja 2001., koja se, kao i dva prethodna dokumenta, u integralnom obliku može naći na Internetu.

Kako se u našim medijima

u vezi s raznim regionalnim inicijativama daje velika pozornost izjavama pojedinih političara, više ili manje (ne)sklonih Hrvatskoj, važno je istaknuti da takve izjave, jer nije riječ o službenim dokumentima, mogu predstavljati samo osobne stavove.

Promocija državnih interesa

Nasuprot tome, u gotovo svim relevantnim rezolucijama, deklaracijama i ostalim dokumentima koji govore o odnosu Hrvatske i Europske unije promoviran je individualni pristup.

Ti su dokumenti možda suhoparni, čak pomalo dosadni, ali su za budućnost Hrvatske daleko značajniji od medijski atraktivnih izjava koje razni katastrofičari potom koriste za širenje kolektivne antibalkanske paranoje.

Ti sjajni rezultati »tihe diplomacije« očit su dokaz da se hrvatski interesi ponajbolje promoviraju onda kada stranačka diplomacija (bez obzira na dio političkog spektra) pri rješavanju bitnih pitanja prethodi državnoj i parlamentarnoj.

Nadajmo se samo da će i takve aktivnosti jednom postati medijski zanimljivijima!

Autor je doktor znanosti, saborski je zastupnik, član saborskog Odbora za vanjsku politiku i saborske delegacije u Parlamentarnoj skupštini NATO-a, potpredsjednik je Glavnog odbora SDP-a.

Budući da su u gotovo svim državama EU-a na vlasti socijaldemokrati ili socijalisti, tako da stavovi tih stranaka presudno utječu na državnu politiku, a posljedično i na politiku same Europske unije, u tom kontekstu valja istaknuti ulogu stranačke diplomacije hrvatske socijaldemokratske stranke

ne želi ni na koji način biti talac regije.

Sa zanimanjem Hrvatska prati kvantitetu promjena u Jugoslaviji, ali nije ni impresionirana niti zadovoljna njihovom kvalitetom.

Strah od »Balkanoslavije«

Hrvatska se zauzima za stvaranje zone slobodne trgovine, ali ne samo u regiji jugoistočne Europe, nego želi što prije pristupiti i CEFTI.

Želi suradnju u borbi protiv kriminala, nelegalne migracije ljudi, te svih vrsta krijumčarenja. Prihvatljivi su joj zajednički infrastrukturni, prometni, gospodarski i slični projekti, ali ne pristaje ni na kakve institucionalizirane okvire povezivanja.

Drugim riječima, Hrvatskoj nije prihvatljiv tzv. regionalni pristup, prema kojem bi se zemlje jugoistočne Europe u EU »primale u paketu«, i to tek onda kada i posljednja od njih ispuni potrebne gospodarske, političke, demokratske i ostale kriterije.

tora Pakta o stabilnosti. *Vjesniku* od 23. travnja 2001., u kojem on tvrdi da je »jugoistočna Europa korak do carinske unije«.

Također, nedavna izjava (u svibnju 2001.) glavnoga tajnika NATO-a lorda Robertsona («Cijela regija jugoistočne Europe mora se ujediniti jer će se inače raspasti u ruševine!»), a koja je izvučena iz konteksta i kasnije čak demantirana.

Nažalost, hrvatskoj javnosti su manje ili nikako poznate mnoge rezolucije, deklaracije i ini službeni dokumenti različitih institucija i političkih organizacija u kojima se promovira individualan pristup pri vrednovanju pojedinih država u procesu približavanja euroatlantskim integracijama te se daje konkretni vremenski rokovi.

Državna, parlamentarna i stranačka diplomacija

To su, primjerice, Rezolucije Parlamentarne skupštine NATO-a (studen 2000. i

MIJOMIR MIHATOV

Karadorđeviću cvijeće, Mesiću uvrede

Mladen Kevo

Dva najtužnija hrvatska grada posljednjih dana bili su Knin i Sinj, a gdje je bilo tužnije teško je reći. Na kninskoj tvrđavi hrvatskom premijeru u poluultimativnoj formi prognanik iz Bosne, privremen a možda i trajni stanovnik Zvonimirova grada postavio je pitanje o najnovijem *stand by* aranžmanu Hrvatske s Međunarodnim monetarnim fondom.

Ima li osam razreda osnovne škole teško je bilo zaključiti, prije nema nego ima, ali eto čovjek se svejedno razumije u međunarodne financije, vlada problematikom Svjetske banke, dividendi, burzi, kredita i kamata, a jedino zapravo što se uspjelo razabrati da ga mori to je ono što mu je došapnuto iz čuvene hrvatske desničarske kuhinje pet minuta prije tog bliskog susreta a što sažeto glasi: »Dok je Tudman bio živ mi smo sami odlučivali a sada sve radimo kako drugi kažu«.

Može li netko zamisliti...

Od njegova otužna izleta u vode ekonomije na užarenoj kninskoj tvrđavi tužniji je bio jedino premijerov napor da on njemu tu na licu mjesta odmah objasni o čemu je riječ i da ga uvjeri da to nije tako nego da hrvatska Vlada o tome odlučuje samostalno i suvereno.

Još je tužnije bilo nešto južnije u hrvatskom gradu Sinju na 286. Sinjskoj alki. U svečanoj loži bilo je dvadeset puta više domaćina nego gostiju i ova je Alka, prema to-

me bila jedinstvena.

Ovu Alku trebalo je ne samo prenositi nego i snimati radi generacija koje će doći i poslati u Eurovizijsku razmjenu da bi Europa shvatila u čemu zapravo leže njima nerazumljivi hrvatski problemi.

Može li netko zamisliti politički govor od pola sata neposredno prije početka utrke s bikovima u španjolskoj Pamploni ili na otvorenu »Oktoberfesta« u Münchenu ili na bilo kojoj drugoj tradicionalnoj manifestaciji u Europi koja je već postala dijelom kulturološkog identiteta matične zemlje.

Hrvati i hrvatstvo

Razumljiva je tuga Sinjana za alkarskim vojvodom koji je u zatvoru, razumljiv je i bijes i frustracija koja se iz toga može u pojedinaca roditi, ali će u povijesti Sinjske alke za sva vremena ostati zapisano to da je kralj Aleksandar Karadorđević na Sinjskoj alki prije sedamdeset godina dočekan pljeskom i cvijećem, a legalno izabranom hrvatskom predsjedniku, kojemu je više od milijun građana ove zemlje svojom slobodnom voljom dalo svoj glas, da se tom predsjedniku na početku 21. stoljeća klica-lo, i to masovno, bez imalo stida i srama uzvicima: Cigane, cigane.

Tužno da ne može biti tužnije, ružno da ne može biti ružnije – prema čuđenju nema mjesta, jer već dulje u Hrvatskoj Hrvati Hrvatima, i to sve u ime Hrvatske i hrvatstva rade ono što su rijetko radili i svojim ljutim neprijateljima.

Jer to što se ovih dana zbivalo u ta dva grada bili su pravi kninsko-sinjski dani hrvatske istine.

Hrvatska na moralnom dnu

Hrvatska je u moralnom smislu došla do dna, ona je izvrnula svoje srce i dušu i sada se vidi da problem ni pošto nije samo političke, a ponajmanje samo gospodarske naravi, sada se vidi da je mentalni sklop hrvatskoga nacionalnog bića daleko od

Hrvatska je u moralnom smislu došla do dna, ona je izvrnula svoje srce i dušu i sada se vidi da problem ni pošto nije samo političke, a ponajmanje samo gospodarske naravi, sada se vidi da je mentalni sklop hrvatskoga nacionalnog bića daleko od onog lakiranog idiličnog stanja u kojemu su za sve domaće probleme krivi neki drugi

onoga lakiranoga idiličnog stanja u kojemu su za sve domaće probleme krivi neki drugi, a mi smo divni, krasni, nevini, pravdoljubivi, plenjeniti – riječju, savršeni i nepogrešivi.

U ime hrvatske budućnosti, u ime svih poginulih za Hrvatsku, u ime hrvatske mladosti – one koja još nije ishodila vizu za odlazak u inozemstvo, u ime hrvatske djece i hrvatske budućnosti, u ime elementarnih civilizacijskih standarda u ovoj zemlji potrebno je na stup srama staviti sve one koji propagiraju mržnju, netoleran-

ciju, isključivost, ksenofobiju i koji su sve to za običnog malog čovjeka tako vješto zamotali u plašt domoljublja i celofan hrvatstva, suverenosti i nacionalnog dostojanstva.

Jer ne tako davno žestoka retorika i isključivost jednom su već bili samo uvertira u krv do koljena i spaljenu zemlju, a usijanih glava koji misle da bi Hrvatsku bilo nakon svega dobro osloboditi i od nekih Hrvata,

va koja je pozvana to učiniti, ali prilično je izvjesno da neće ni ona. Ona, naime, ne smatra da je to problem ili još preciznije ona smatra da to nije problem. Hrvatska vlast od prvog je dana prihvatila vulgarno ekonometrijski pogled na svijet koji kaže da svi problemi ovog svijeta odnosno jedne države iščekavaju kada se sredi stanje u gospodarstvu i hrvatska vlast naiv-

Tko će to napraviti

Pravo je pitanje tko je taj tko će to napraviti. Hrvatska oporba zadnja je koja bi to htjela ili željela, dakle ona neće, ne pada joj na pamet – upravo suprotno. Hoće li hrvatska vlast – ona bi bila pr-

gajnu i podigne kreditni rejting zemlje tako da bi kada se vrate s još većim marom i žarom mogli raditi po starom u to nema nikakve sumnje.

Neće ni Crkva ni HAZU

Ali da će im netko džentlmenki reći pa dobro sad kad ste sredili stanje u državi evo vam sad još jedan mandat – zaslužili ste ga, a to se čini se, nadaju i Račan i Mesić i Tomčić i svi ostali – to će biti ne »malo sutra« nego »malo nikada«.

Ako taj problem neće kao što vidimo riješiti ni vlast ni oporba hoće li možda Crkva.

Neće ni Crkva, i to se jasno vidi – i Crkva se već svrstala uglavnom na jednu stranu. Istina, ona govori o dvije Hrvatske, ali nije nimalo teško dokučiti koja je Hrvatska njoj mila i koju bi ona opet tako rado prigrlila pod svoje skute.

Hoće li to možda učiniti Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.

Neće ni ona – za jednu Akademiju koja se stoljeće i pol zvala jugoslavenskom u deset godina dobiti hrvatsko ime i još osvjetliti čitavu fasadu i dobiti novo mramorno pročelje i stubište – to je sasvim dovoljno promjena u deset godina i u hladu stogodišnjih zrinjevačkih platana. Toliko velikih da njihova sjena prelazi cestu i hvata

Potrebno je na stup srama staviti sve one koji propagiraju mržnju, netoleranciju, isključivost, ksenofobiju i koji su sve to za običnog malog čovjeka tako vješto zamotali u plašt domoljublja i celofan hrvatstva, suverenosti i nacionalnog dostojanstva

Autor je novinar iz Zagreba.